کورد و مێژوو … بەختیار محەمەد

پتر لە دوو هەزار ساڵە کورد لە مێژوودا ون و بێ دەنگە. واتە ((نە دەنگی هەیە نە ڕەنگ)). ئەم سەد ساڵەی دوایی نەبێ، کە لە دەرگای سیاسەتەوە هاتۆتەوە ناو مێژوو (کورد لە مێژوودا هەر دەرنەکراوە، بەڵکو خۆیشی خۆی دەرکردووە: هەموو تەبەعیەتێك بۆ ئەوانی دیکە، خۆدەرکردنە لە مێژوودا: کورد لە مێژوودا تەبەعیەتی فارس و تورك و عەرەب بووە؛ مێژووی هەموو میرنشینەکان وامان پێ دەڵێن)؛ بە درێژایی ئەم ماوەیە لە زۆربەی وێستگەکانی مێژووی ئەم ناوچەیەدا، کورد ڕۆڵی ئەوتۆی نەبووە؛ ئەگەر هەشیبووبێ، ئەوە ڕۆڵەکەی لە بەرژەوەندی ئەوانی دیکەدا بووە (تورك، فارس، عەرەب)، نەك بەرژەوەندی خۆی.

ڕاستییەکەی کورد نەتەوەیێکە (تاکە نەتەوەیێکی دەگمەن)، کە درەنگ هەستی بە بوونی خۆی (وەك کۆمەڵگە و وەك نەتەوە، واتە وەك قەوارەیەکی سیاسی و شارستانی) کردووە. تورك و عەرەب و فارس (لە مێژووی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا) لە ڕێی ئیسلامەوە خزمەتی خۆیان کردووە، بەڵام کورد لە ڕێی خۆیەوە خزمەتی ئیسلامی کردووە؛ لەمەوە کورد لەماوەی بە موسڵمانبوونیشی (کە دەکاتە ماوەی 1400 ساڵ) نەیتوانی وەك نەتەوەکانی دیکە ببێتە خاوەن قەوارەیەکی سیاسی سەربەخۆ؛ لێرەوە کورد دووجار لە دەریای مێژوودا ون بوو: جارێك بەر لە ئیسلام (بەر لە ئیسلامبوونی)، جارێکیش لە دوای ئیسلام (لە دوای ئیسلامبوونی)؛ بەم شێوەیەش خەباتی کورد بۆ ئازادی و سەربەخۆیی، خەباتێکی هەمەلایەنی یەکجار سەخت و دژوارە (من باسی ئەوەش ناکەم، کە سایکس پیکۆ و لۆزان لە مێژووی هاوچەرخماندا، چ لێدانێکی کوشندە بوون بۆ ئۆمەی کورد)؛ بەڵام ئێستاش گەورەترین گرفتی کورد ئەوەیە، کە پەند لە مێژووی تراژیدیی خۆی وەرناگرێ: هەمیشە هەڵەکانی دوێنێی (هەڵەکانی ڕابردووی) وەك خۆی دووبارە دەکاتەوە: حەزی لە قەوارە و دەسەڵاتی حزبی و ناوچەگەرییە، وەك لە قەوارە و دەسەڵاتی نیشتیمانیی و نەتەوەیی…